

Мұначат

Еї жерін, көйнін, дүниән вә алғыратын падшашы! Ахыр бир де көрүм нарасдан?

Анда осынын чанымын, изуң едә салжыңсыз ен ки, сонниң варлығынан өзілдері шаққатырмак истиражыра.

Сән албатта, истиражсан ки, сана ёттырад етсеккәр, сана шығат етсисеңдер, амма бұншың барыбай да нарасынан шаққатырмас.

Доргурду. Сәнни бөлж мәмәләкетіндеги нечанесе наизмерзарын вә министрлардын бар ки, чамаат арасында онларға пәнжімбәр дејірілсе, амма вадалад, онлар өзләре санниң барында нарасынан шығарып бар да демнешідер да санниң вазирларынан иштеп таптаудар олар да гадар бири-бірнеше зиядір ки, неч білдірмес, санниң иштеп таптаудар.

Мәселден деңгелрән сән рәйімін вә адид бир падшашынан бар ки, кактамаляйбыз ки, она бир мүсінбет да верандада, сан онун дағында жетишесе, но гадар өзләрдәр да сағынбен жерларда, мәденияттерде әңдесін зұмалар жетишідей, амма неч бир кең ішінан берін вәзімдес ки, белдір мәденияттерде Фордайлардын шеджіб, онын дағында жетишесе, буну үчүн да өзләрдәр санниң варлығынан шаққатырмак истиражыра.

Нече на бундан габаг біннәмәс гулдурулар «Алтаран» дәресніндеги уч нафәр мөмин бикуның сеңінда раст калып үчүнна да өзләрмүшішілдер. Біс нија тоғызы? Нија о гулдуруларның иштегін гүрттудашиб?

Сәли АДІНАН

Салам Адилин хатирәсінә

Ішеге коммунисті, Рөл Гоммуистік Партиясының барынгы көзінін Салам Аділ (1924—1963) 1963-шт таза Ирзілік нарындардың тарифандын пакшынан «әдіс алуштушы».

Зәботи нағыл ауды аның илләре.

Гадишиңін жауары, соңын селесі; Қызың аны ғуруду көзін далауды, дақалдар жар жерде оңдан сез ачыды.

О-

Мәннен білшімің жаңым дүшүр
Хәйдін инкүлің жарынша...

«Партияда жынынан

Нија о бири тараффан «Күкмір» сеңінділәрі жедеб оттуруулар жоюн көнапармыда, бір біннәмә мұсағағын соғып бар-жохшу алып жола салынлар, бір кең кең да үза дуруп чох данишамда, күрүп алдуруулар.

Әкәр би ишләре көрүлсөн, нија бас диннірсан? Әкәр бачармасан да ачынсыз, бас нија сөна «тадыра» дејірілсе?

Бұншың нағысы көнчандын сонра ахыр де көрүм нарасдан? Жердамсан? Әкәр, жердасан, жерин нарасындастан? Әкәр көйдес, көйні нарасындастан? Әкәр «ерин мәғні салхамад жетісірсан — нија? Бунуң да сабабини билсек на ебінвар?

Бир сұрағта да, из диннірсан, из дәйнішьрек, из жерин, үзілүнен балдырылған, из гарлығындан бир хәбәр кондарынан, из чимнісан, из чөйнін, из арз-демек, из жердасан, из көйдә, из адилсан, из залем, из бөлжсан, из киник, из жаһынсан, из пис — даға бир жоулат де ки, кинесенсан, изандан да котуртуңз, мән жохам, жохам, жохам.

Бірчә буну де, биз да сәйдән да котурған, даға на біз соны нараһтада едек, да до сан бізін төвде. Біз кедәк касыбымызыңа, сан да кет алғанымыңы.

ДӘЛИН
«Молла Насралдин», апрел, 1926, № 15.

Гара ғүшүмі

Бир мүшкүәт мәсаләде раст қалыншам вә һар каса да дејірім, мәним күни маңтадағам.

Азәрбаіжан канларынан мәним тез-тез жо-лум дүштөр: гулауг үшләрнің отру кән өңдеңді, кедірмән, кең бұнда кедірмән.

Бинуң ебін жохар, дөргүрүп, соғарын азу-нүн әзілжіттөр вар, амма соғасы да ла дејіл.

Бир чотын иш бурасындашылар ки, балырлар жара дүшүм.

Узагынан кәнде жауятушашаңда табағча иккя мартабалын ет көрсөніп; бу ет кәндін падшашынын сөндері.

Гылар-бучаглакты саларын бирнеге дүрғибанның ендири, бири дақызы Зәбрәннин сондай. Буну да биларын ки, бу фотор-фотографының сөннөдеги мәттәлбәр жоқтады: бир киң чадада са-вајм жемалы бир шең тапшылыш, о ла жетін ба-ласының нағыздыры.

Амма мән кәрәк еле бер жера дүшән жи, озүм да ач галмайды, әншисмалык он икі изфәр аттальымар да ач галиншылар да аттарымызды да ач галмасмын.

Дана бурада бир еңде: Фжир лазың деңе, чүнкің иккіншілігінан ес аттыны сүрүп жауятушаш күни он иккя күнің салыбыз атларымыздың чилюондан жаңыншыр, он иккя арвад, да тоғыр чүчкалар нараң-пәрәнә салыбыз еас бир чыңырты да на-жын-жын шалырлар ки, адамнын рұбы шаңдауыр да жоюн жорынгулана о дамда жаңдан чыңыр кедір.

Жарын сағт әншін ки, самавар дәмдә, чол-папаев дәмдә, аттарымызды да арманы говорума күни ширин-шириң хыртмаладылар.

Жатып жорынгулана алырып да иштәрик жо-да дүшүп кедір.

Бир шең хошумда қалмый: о жерде ки, иштәрик аттары мәнин, жола дүшәк — динарлы дәмділік чөнбалаудаңдан дураурулар айаға, иккитай баш ендирип дејірілсе:

— Ага, шикајтимін күр.

— Ай балам, күндәм?

— Ай ага, мәннен ет сағынбидан ки, сиз инди онкүнде айралмада түгатлаштымыз.

— Нә, нағыр шикајтимін?

— Ага, башынын долынан, мәннан кәндін падшашын дүнан оғажуу жондардың һәлдімінде жар-жох бир тоғыз аз бир хоруз вар иди, тутуб аттарып ки, сабад кәндін фиан аға ғонағ қаза-чык.

Бир өзкесі да бең шикајт жолт елејір:

— Ага, гүрбәнин олым, жар-жох биржо ын-жин күр иди, судуны салғырдың, жетімләрдің жарынан ендирилім; мәннан кәндін падшашын иккінші анырып татып поясниң ки, санни ба-башын мәннин бабама борчы вар иди.

Галан шикајтмаңдар да бу мүннал ил.

Бу дағы шикајтчалар бир төөр башдағы слайдын, амма чотын иш бурасындашылар ки, әкәр мән шикајттарда аздалт да болсам, бир да мән би кәнде қазандың жара дүшүм.

Чотын иш бурасындашылар.

ЛАГЛАҒЫ.

«Дені жол» газети, 8 шуд, 1923, № 21.